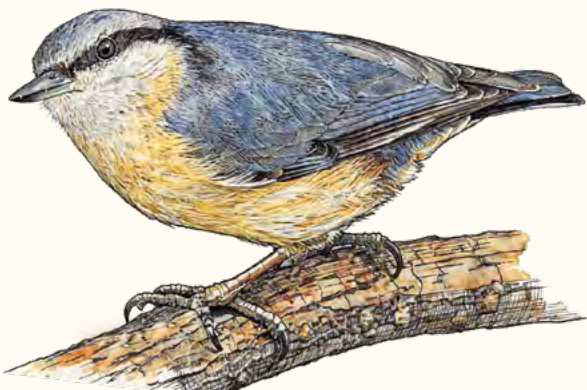

Robin Wall
Kimmerer

O stromech a ptáčích

Jak nás
příroda
učí sdílet

 Alferia

Robin Wall
Kimmerer

O stromech a ptáčích

Jak nás
příroda
učí sdílet

 Alferia

The Serviceberry

Copyright © 2024 by Robin Wall Kimmerer

All rights reserved

Translation © Veronika Šilarová, 2026

Cover illustration © Michaela Klírová, 2026

Czech edition © GRADA Publishing, a.s., 2026

ISBN 978-80-271-6012-9

*Mým dobrým sousedům
Paulie a Edovi Drexlerovým*

*Veškerý
rozkvět je
vzájemný*

CHLADIVÝ DECH večera stéká z lesnatých kopců a pomalu rozhání denní žár. Spolu s ním přilétají ptáci, stejně dychtiví po osvěžení jako já. Slétají se v hejnu hlasů, které znějí jako smích – a i mně se chce stejně radostně smát spolu s nimi. Jsou všude kolem: brkoslavové, pěnkavy i záblesky duhového peří salašníka. Ještě nikdy jsem necítila takové spříznění se svým jmenovcem drozdem¹, jako když si teď oba dychtivě plníme ústa bobulemi a chichotáme se štěstím. Keře se prohýbají pod těžkými hrozny rudých, modrých a tmavě fialových plodů ve všech odstínech zralosti. Je jich tolik, že se dají sbírat po hrstech. Jsem ráda, že mám s sebou kbelík – už pěkně těžkne. Ptáci mají bříška nacpaná k prasknutí a možná ani sami nevědí, zda s takovou tíhou ještě vůbec vzlétnou.

---

¹Drozd (angl. robin), křestní jméno autorky (pozn. red.).

O STROMECH A PTÁCÍCH

Tato úžasná hojnost bobulí působí jako ryzí dar Země. Nic jsem neudělala – nezasloužila si je, nezaplatila, nenadřela se. Neexistuje žádná rovnice zásluh, která by vyjadřovala, že je mám dostat právě já. A přece tu jsou – spolu se sluncem a vzduchem, s ptáky a deštěm, který se už teď zvedá v bílých věžích vzdálených bouřkových mraků. Můžete jim říkat přírodní zdroje či ekosystémové služby, drozdi a já je ale známe jako dary. A s plnými ústy všichni pějeme své díky.

Má radost zčásti pramení z jejich nečekané přítomnosti. Nikdy by mě nenapadlo, že je budu moci sbírat právě tady. Místní původní muchovníky stromovité, *Amelanchier arborea*, mají drobné tvrdé plody, které bývají spíše suché, a jen vzácně se najde strom se sladkými bobulemi. To bohatství, které mám dnes v kbelíku, patří západnímu druhu muchovníku

olšolistému – *A. alnifolia*, známému také jako saskatoon –, jež zasadili moji sousedé, farmáři Paulie a Ed. Letos nese poprvé a rodí s nadšením, které se vyrovná tomu mému.

Saskatoon, červnová bobule, rybí keř, květ rybího tahu, cukrová švestka, sarvis, rozinkový strom, muchovník – to jsou jen některá z mnoha jmen, která *Amelanchier* má. Etnobotanici vědí, že čím více jmen rostlina nese, tím větší je její kulturní význam. Tento strom je milován pro své plody, pro léčivé použití i pro raný závoj květů, který při prvním náznaku jara bíle rozzáří okraje lesů. Muchovník je známý jako kalendářní rostlina, neboť se věrně řídí rytmem ročních období. Jeho květ je znamením, že půda rozmrzla. Podle lidových vyprávění to bývala doba, kdy se horské cesty stávaly sjízdnými pro kazatele, kteří přijížděli vést bohoslužby. Je také spolehlivým ukazatelem pro rybáře, že

O STROMECH A PTÁCÍCH

placky² začínají táhnout proti proudu – nebo alespoň býval v časech, kdy byly řeky dostatečně čisté a prostupné, aby mohly hostit jejich tření.

Kalendářní rostliny jako muchovník jsou důležité pro sladění sezónních cyklů původních obyvatel, kteří se během roku pohybovali po svém území tam, kde byla právě dostupná potrava. Místo aby měnili krajinu k obrazu svému, přizpůsobovali se oni jí. Jíst v souladu s ročními dobami je způsob, jak vzdát hold hojnosti – vyrazíte za ní tehdy a tam, kde se objeví. Svět plný skladů potravin a supermarketů nám umožňuje mít cokoli, kdykoliv si zameleme. Nutíme jídlo, aby přišlo k nám za nemalé finanční a ekologické náklady, místo abychom přijímali to, co nám bylo dáno, v čase, který tomu náleží. Tyto muchovníky nebyly k ničemu přinuceny

---

² Placka (*Alosa*, angl. shad) je ryba z čeledi sledřovitých táhnoucí proti proudu řek v době, kdy kvete muchovník (pozn. red.).

a jejich uhlíková stopa je nulová. Možná proto chutnají tak dobře. Přicházejí jen v této roční době – pomíjivé doušky léta bez pachuti újmy.

Anglický název muchovníku – „serviceberry“ – nepochází ze slova „service“ (služba), ale z velmi staré podoby rodového jména z čeledi růžovitých „Sorbus“, které se v lidové výslovnosti proměnilo na „sarvis“ a posléze na „service“. Ačkoli název nevznikl podle jejího užitku, poskytuje tato rostlina nesčetné dary a služby – nejen lidem, ale i mnoha dalším obyvatelům planety. Podporuje biodiverzitu. Muchovník je oblíbenou pastvou pro jeleny a losy, je důležitým zdrojem raného pylu pro nově se líhnoucí hmyz a hostitelem housenek mnoha druhů motýlů – třeba otakárků, bělopásků, baboček či ostruháčků – a ptáků, kteří se v období hnízdění spoléhají na kalorie z jeho plodů.